

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aika 17.03.2026, klo 16:31 - 20:01

Paikka Tammerkoski-kabinetti (Finn-Medi 5)

Käsitellyt asiat

- § 12 Kokouksen avaus ja läsnäolijat**
- § 13 Muistion tarkastus**
- § 14 IKI2035-puolivuotisraportti 7-12/2025**
- § 15 VAPA2035-kehittämishjelman raportti 7-12/2025**
- § 16 Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus- ja suunnitelmien päivittäminen vuosille 2023-2029**
- § 17 LANUPE2035 -kokonaisuus**
- § 18 Tiedoksi merkittävät asiat**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Mauri Jussila, puheenjohtaja
Markku Virkamäki, 1. varapuheenjohtaja
Anita Huhtala, 2. varapuheenjohtaja
Hanna Holma
Miia Kinnari
Arto Lampinen
Nina Lindberg
Mahmoud Machaal
Timo Mäkelä
Anne Nyman
Johanna Peltonen
Sanna Piitulainen
Tiia Ruskavuori
Jorma Jussila, varajäsen
Jarno Koskinen, varajäsen, poistui 19:15

Muut saapuvilla olleet

Elli Kyösti, valiokuntakoordinaattori, sihteeri
Tuula Jutila, Toimialuejohtaja
Milla Ilonen, vammaisneuvoston edustaja
Enni Takala, nuorisovaltuuston edustaja
Taina Törmä, vanhusneuvoston edustaja

Poissa

Jouni Sirén
Pirjo Raunio
Anne Kantola, palvelujohtaja

Allekirjoitukset

Mauri Jussila
Puheenjohtaja

Elli Kyösti
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

18.03.2026

19.03.2026

Markku Virkamäki
muistion tarkastaja

Anita Huhtala
muistion tarkastaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 27.3.2026

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 12

Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Valiokuntaohjelman mukaan valiokuntatyöskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin hallintosäännön päätöksentekoa ja hallintomenettelyä koskevia määräyksiä.

Kokouksen puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa läsnä olevat.

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa ilmoitetaan kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsu lähetetään ensisijaisesti sähköisellä viestillä vähintään seitsemän (7) kalenteripäivää ennen kokousta jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai velvollisuus. Edellä mainitusta määräajasta voidaan poiketa, jos asian kiireellisyys sitä vaatii.

Ehdotus

Puheenjohtaja avaa kokoukseen ja todetaan läsnäolijat.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden:

- kehittämispäällikkö Katja Hakkaraiselle § 13 ja 14 ajaksi
- kehittämissuunnittelija Mari Jokelalle § 13 ajaksi
- kehittämispäällikkö Liisa Lindbergille § 14 ajaksi
- kehittämispäällikkö Mari Lahtiselle § 15 ajaksi
- palvelujohtaja Milja Koljoselle § 15 ajaksi
- suunnittelupäällikkö Noora Kannistolle § 15 ajaksi
- nuorisovaltuuston edustaja Enni Takalalle koko kokouksen ajaksi
- vammaisneuvoston edustajalle koko kokouksen ajaksi
- vanhusneuvoston puheenjohtaja Taina Törmälle koko kokouksen ajaksi.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin läsnäolijat.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden:

- kehittämispäällikkö Katja Hakkaraiselle § 14 ja 15 ajaksi
- kehittämissuunnittelija Mari Jokelalle § 14 ajaksi
- kehittämispäällikkö Liisa Lindbergille § 15 ajaksi
- kehittämispäällikkö Mari Lahtiselle § 16 ajaksi
- palvelujohtaja Milja Koljoselle § 16 ajaksi
- nuorisovaltuuston edustaja Enni Takalalle koko kokouksen ajaksi
- vammaisneuvoston edustaja Milla Iloselle koko kokouksen ajaksi
- vanhusneuvoston puheenjohtaja Taina Törmälle koko kokouksen ajaksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 13

Muistion tarkastus

Valiokuntien kokouksista laaditaan valiokuntamuistio. Muistioon kirjataan valiokunnan keskustelujen keskeiset nostot ja huomiot. Valiokuntamuistiot ovat julkisia asiakirjoja.

Muistion tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua jäsentä, ellei valiokunta ole päättänyt muistion tarkastamisesta muulla tavalla.

Muistio voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Ehdotus

Valitaan valiokunnan puheenjohtajisto muistion tarkastajaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 14

IKI2035-puolivuotisraportti 7-12/2025

21331/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Hakkarainen, KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ, katja.hakkarainen@pirha.fi

Liitteet

- 1 IKI2035-raportti, 7-12/2025_saavutettava
- 2 Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan lausunto IKI2035 kehittämisohjelman puoliväliraportista

Aluehallitus hyväksyi kokouksessaan 20.11.2023 § 319 IKI2035-ohjelman toimeenpantavaksi. Ohjelman toimeenpanosta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle puolivuositain. Ensimmäinen puolivuotinen raportoidaan aina 1.1.–30.6. aikaväliltä ja toinen puolivuotinen 1.7.–31.12. aikaväliltä. Raportoinnin poikkileikkausluvut otetaan 30.6. ja 31.12. siten kuin ne tilastoista saadaan. Poikkileikkausluvulla tarkoitetaan tässä raportissa kyseisenä päivämääränä palvelussa olleiden asiakkaiden lukumäärää. Pääsääntöisesti raportoinnissa ei käytetä ns. pitkittäislukuja, eli yhden vuoden aikana raportoitavassa palvelussa olleiden asiakkaiden yhteenlaskettuja määriä.

IKI2035-ohjelman toimeenpano eteni pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Ikääntyneille annettavien palvelujen määrää lisättiin ja monipuolistettiin samalla kun ennaltaehkäisevien palvelujen merkitys korostui.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen asiakasmäärät nousivat hieman. Ympäri vuorokautisessa asumisessa (v. 2025) eri asiakkaita oli n. 6600, joista uusia asiakkaita oli n. 2000. Yhteisöllisessä asumisessa (v. 2025) eri asiakkaita oli n. 1000, joista uusia n. 700. Myös kotihoidon kokonaisasiakasmäärä nousi, erityisesti yli 80-vuotiaiden asiakasmäärän osalta. Vuonna 2025 kotihoidossa oli eri asiakkaita n. 8600, joista uusia asiakkaita oli n. 3300 (sisältää myös alle 65-vuotiaat). Omaishoidon tukea myönnettiin n. 560 uudelle asiakkaalle (sisältää myös alle 65-vuotiaat) vuonna 2025.

Haasteena palveluverkkosuunnitelman etenemisessä laitoshoidon osalta oli edelleen sopivien korvaavien tilojen puute. Oman palvelutuotannon vahvistuminen asumisen palveluissa oli suunniteltua hitaampaa sopivien tilaratkaisujen puuttuessa.

Liitteenä olevalla IKI2035-raportilla on lisäksi kuvattu kehittämisohjelman eteneminen 1–6/2025 ja painopisteet ajanjaksolle 7–12/2025.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä IKI2035-kehittämisohjelman raportin 7–12/2025 ja käydyn keskustelun tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijoina kehittämispäällikkö Karja Hakkarasta ja kehittämissuunnittelija Mari Jokelaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Valiokunta kiitti kattavasta raportista ja keskusteli laitoshoidon tavoitteista, paikkaresursoinnin riittävydestä, ostopalveluiden kustannuksista sekä toimitilojen saatavuuden ongelmista. Keskustelussa esillä olivat rahoituksen riittävyys ja jakautuminen, omaisten hoitotuki sekä yhteiskunnan rakennemuutoksen tuomat vaatimukset kulttuurisesti moninaisemmalle ja yhdenvertaiselle hoidolle. Valiokunta keskusteli ikäihmisten toimintakyvyn säilymisen seurannasta ja tehtävien päätösten vaikutuksista ikääntyneiden arkeen.

Valiokunta keskusteli monituottajuuden haasteista, ennaltaehkäisevän työn toteutumisesta ja järjestöavustuksista. Asiakasohjauksesta toivottiin mittaristoa, joka kertoisi ohjauksesta ennaltaehkäisevään toimintaan ja järjestöihin. Palveluntuottajien kanssa tehtävän yhteiskehittämisen todettiin olevan vähäistä saadun palautteen mukaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun ja ikäihmisten palvelujen suunnittelun kytkentää pidettiin myönteisenä ja valiokunta esitti olevansa kiinnostunut IKI2035-kehittämistyöstä.

Lisäksi keskusteltiin siivoussetelin käyttöönotosta, palvelujen saamisen mahdollisuudesta ennen RAI-arviointia, lähitoreihin liittyvistä esteettömyys- ja saavutettavuuskartoituksista, sekä liikkumisen tuen ruuhkien purkamisesta. Lopuksi valiokunta keskusteli ikääntyneiden määrän kasvusta vuoteen 2035 ja palvelutarpeisiin vastaamisesta sekä esitti toiveen näkymästä asiakasmäärien ja palvelujen jakautumisesta Pirkanmaan kunnissa.

Muistion liitteeksi korjattu päivitetty IKI2035-kehittämisohjelman raportti 7–12/2025.

Päätös

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti

1. merkitä IKI2035-kehittämisohjelman raportin 7–12/2025 ja käydyn keskustelun tiedoksi sekä
2. valtuuttaa puheenjohtajiston työstämään IKI2035-kehittämisohjelman raportista 7–12/2025 valiokunnan lausunnon, joka lisätään muistion liitteeksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 15

VAPA2035-kehittämishjelman raportti 7-12/2025

27853/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Liisa Lindberg, KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ,VAMM.PALVE, liisa.lindberg@pirha.fi
Katja Hakkarainen, KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ, katja.hakkarainen@pirha.fi

Liitteet

- 1 SAAVUTETTAVA VAPA2035-ohjelman osavuosisikatsaus 7-12/2025
- 2 Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan lausunto VAPA2035 kehittämishjelman puoliväliraportista

Aluevaltuusto hyväksyi VAPA2035-ohjelman toimeenpantavaksi kokouksessaan 28.10.2024 § 103. Ohjelman toimeenpanon etenemisestä on tehty raportti ajalta 7-12/2025.

VAPA2035-kehittämishjelman toimeenpano ja raportointi etenee suunnitelmallisesti kaikilla osa-alueilla. Kehittämistyössä painopiste on uuden lain ja myöntämisperusteiden tulkinnan yhdenmukaistamisessa ja asiakasyhdyspintatyössä ensisijaisesti (sosiaalihuolto, terveydenhuolto) palveluihin tarkoituksenmukaisella tavalla ohjautumiseksi.

Omatuotantoa on harkitusti kehitetty ja valmiutta lyhytaikaiseen huolenpitoon, loma-ajan hoitoon, aamu- ja iltapäivähoitoon, lasten asumiseen, tuettuun asumiseen, henkilökohtaiseen apuun, perhehoitoon sekä uuden lain mukaisiin erityiseen osallisuuden tukeen, tuettuun päätöksentekoon ja valmennuksen palveluihin vähentäen samalla laitoshoidtoa.

Uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönottoon ja tiedolla johtamisen työkalujen käyttöön on valmistauduttu. Lisäksi on luotu ja käyttöönotettu monikanavaisia asiakaspalautteen keräämisen tapoja.

Asiakasosallisuutta ja kumppanuuksia on edistetty eri tasoilla ja verkostoissa; lisätty tietoisuutta erilaisista osallistamisen tavoista, hyödynnetty kehittäjäasiakkaita, ylläpidetty vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa, verkostoiduttu muiden hyvinvointialueiden kanssa sekä tehostettu ja monipuolistettu viestintää ja tiedottamista.

Liitteenä olevalla raportilla on kuvattu kehittämishjelman eteneminen 7-12/2025 ja painopisteet ajanjaksolle 1-6/2026.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä VAPA2035-kehittämishjelman raportin 7-12/2025 ja käydyn keskustelun tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijoina kehittämispäällikkö Liisa Lindbergiä ja kehittämispäällikkö Karja Hakkarasta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Valiokunta kiitti esitystä ja piti vammaisten henkilöiden osallistamista VAPA2035-suunnitteluun hyvänä asiana. Valiokunta keskusteli teknologian hyödyntämisestä apuvälineenä, vammaisten henkilöiden työllistymisestä, asiakasosallisuuden toteutumisesta erityisesti ostopalveluissa sekä palautekäytännöistä. Palveluiden arvioinnissa ehdotettiin yhteistyötä asiakkuus- ja laatujaoston kanssa.

Keskustelussa nousi esiin ristiriita ohjelman innostavan vision ja vammaispalveluiden kentän ”punaisen valon” ilmapiirin välillä ja esimerkiksi asiakkaiden pelko olla yhteydessä palveluihin. Tarkasteluun toivottiin kohderyhmäkohtaisia näkökulmia syrjään jäävien ryhmien tunnistamiseksi. Lisäksi valiokunta keskusteli valitusten lisääntymisestä eri oikeusasteissa, osallisuuden ja arvojen merkityksestä vammaispalveluissa, vammaisten henkilöiden työllistymisestä ja tarpeesta saada tarkempaa tietoa siitä, minkä palveluiden piirissä tilastoitu asiakasmäärä on. Valiokunta esitti toiveen saada myös kuntakohtaista tietoa Pirkanmaalta palvelujen käytöstä.

Valiokunta keskusteli vammaispalveluiden taloudellisista resurssihaasteista, sosiaalityöntekijöiden ahdistuneisuudesta vammaispalveluissa sekä yhdenvertaisuudesta palveluissa ja yksilöllisten palvelujen merkityksestä. Lopuksi valiokunta keskusteli siitä, että vammaispalveluissa tunnutaan olevan usein lähempänä ihmistä ja asiakkaan arkea kuin ikääntyneiden palveluissa.

Päätös

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti

1. merkitä VAPA2035-kehittämishojelman raportin 7-12/2025 ja käydyn keskustelun tiedoksi sekä
2. valtuuttaa puheenjohtajiston työstämään VAPA2035-kehittämishojelman raportista 7-12/2025 valiokunnan lausunnon, joka lisätään muistion liitteeksi.

Tiedoksi

Tuula Jutila, Mari Ollinpoika, Anna-Stiina Salminen, Katja Hakkarainen, Anni Vainionpää

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 16

Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus- ja suunnitelmien päivittäminen vuosille 2023-2029

28515/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

Mari Lahtinen, KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ, mari.lahtinen@pirha.fi

Milja Koljonen, PALVELUJOHT, ENNALTAEHK.PALV, milja.koljonen@pirha.fi

Noora Kannisto, SUUNNITTELUPÄÄLLIKKÖ, noora.kannisto@pirha.fi

Liitteet

- 1 Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2026-2029
- 2 Pirkanmaan alueellinen väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma 2026-2029
- 3 Pirkanmaan alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2026-2029
- 4 Pirkanmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029
- 5 Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan lausunto Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmista 2026-2029

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, §7) velvoittaa hyvinvointialueen laatimaan valtuustokausittain alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhdessä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa sekä liittämään tähän asiakirjaan muut laeissa määritellyt alueelliset hyvinvointisuunnitelmat.

Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026 on lakisääteinen strateginen alueellinen asiakirja, jonka tavoite on lisätä pirkanmaalaisten terveyshyötyä sekä väestötasolla kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja. Se linjaa hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, tavoitteet ja niiden toimeenpanon väestötasolla. Kokonaisuuteen liitetyt muut lakisääteiset alueelliset hyvinvointisuunnitelmat ovat Pirkanmaan hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (laki lastensuojelulain muuttamisesta 610/2022, 12§), johon on liitetty Pirkanmaan hyvinvointialueen neuvolasuunnitelma (laki terveydenhuoltolain muuttamisesta 581/2022, 15§) ja Pirkanmaan alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma (laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 377/2022, 13a§), Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma (laki sosiaalihuollon asiakaslain muuttamisesta 603/2022, 5§) sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma (laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisen muuttamisesta 549/2022, 5§).

Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sekä siihen liitetyt edellä luetellut muut lakisääteiset hyvinvointisuunnitelmat vuosille 2023–2026 hyväksyttiin toimeenpantavaksi Pirkanmaan aluevaltuustossa 12.2.2024. Lisäksi suunnitelmakokonaisuuteen liitettiin Hyvinvointi- ja kokonaisturvallisuusvaliokunnan 4.4.2024 käsittelemä Väkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma vuosille 2024–2026. Myös Pirkanmaan alueellisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman toteutusta on toimeenpantu rinnastettuna lakisääteiseen hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuteen.

Hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden toimeenpanossa nousi esiin läpi vuoden 2024 hyvinvointialueen ja kuntien suunnitelmien yhteensovittamisen haasteet.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuoden 2024 neuvotteluissa sekä Tampereen kaupunkiseudun hyvinvointijohtamisen verkostossa ja Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoriverkostossa käytyjen keskustelun johdosta esitettiin vuoden 2024 lopussa, että nykyiset Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmat vuosille 2023 – 2026 tulitaisiin päivittämään vuoden 2025 aikana siten, että ne kattavat valtuustokauden vuodet 2026 – 2029. Tämä mahdollistaa muun muassa samaan valtuustokausittaiseen hyvinvointisuunnitelmien aikasykliin pääsyn Pirkanmaan kuntien kanssa ja voi osaltaan mahdollistaa entistä vaikuttavampaa yhteistyötä toimijoiden kesken.

Suunnitelmapäivitys esitettiin Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportissa 2024, joka hyväksyttiin Pirkanmaan aluevaltuustossa 9.6.2025.

Hyvinvointisuunnitelmien päivityksessä on huomioitu hyvinvointialueen strategiset kärkiteemat ja strategian toimeenpanosuunnitelma vuosille 2026 – 2029 sekä Pirkanmaan kuntien hyvinvointisuunnitelmien painopisteet valtuustokaudelle 2025–2029. Kertomusosan indikaattorit on päivitetty tuoreimmilla tiedoilla.

Pirkanmaan hyvinvointialueen vaikuttamis- ja luottamustoimielimiä osallistettiin suunnitelmakokonaisuuden päivitykseen marraskuussa 2025. Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnalta pyydettiin näkemystä erityisesti Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaan, ehkäisevän päihdetyön teemoihin, väkivallan ehkäisyyn sekä Vammaispoliittisen ohjelman toteuttamiseen hyvinvointisuunnitelmissa. Vaikuttamis- ja luottamustoimielinten ohjaus on huomioitu suunnitelmapäivityksessä.

Päivitetyt suunnitelmat ovat Pirkanmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026-2029, Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma vuosille 2026-2029, Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026-2029 ja Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma vuosille 2026-2029.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnalta pyydetään lausuntoa päivitetystä suunnitelmista.

Oheismateriaalina esitysdiat ja liitteenä HYTE-suunnitelmat 2026.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää

1. merkitä Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelman 2026–2029 tiedoksi ja
2. kokouksessa jatkotoimista mahdollisen lausunnon antamiseksi.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijoina kehittämispäällikkö Mari Lahtista ja palvelujohtaja Milja Koljosta. Valiokunta jakautui pienryhmiin työstämään lausuntoa Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmasta 2026–2029.

Päätös

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti

1. merkitä Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelman 2026–2029 tiedoksi ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

2. valtuuttaa puheenjohtajiston viimeistelemään hyvinvointikertomus ja -suunnitelmasta 2026–2029 valiokunnan syötteiden pohjalta lausunnon, joka lisätään muistion liitteeksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, § 8, 11.02.2026
Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, § 17, 17.03.2026

§ 17

LANUPE2035 -kokonaisuus

2873/2026

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, 11.02.2026, § 8

Valmistelijat / lisätiedot:

Titta Pelttari, PALVELULINJAOHTAJA LANUPE, titta.pelttari@pirha.fi

Aluevaltuusto päätti 26.1.2026 hyvinvointialueen strategiasta vuosille 2026-2029. Strategia sisältää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet sekä määrittää suunnan, periaatteet ja keskeisen sisällön hyvinvointialueen toiminnalle, kehittämiselle ja johtamiselle. Lasten, nuorten ja perheiden palvelulinjan toimintaa pitkällä aikajänteellä ohjaava LANUPE2035-kehittämissuunnitelma vastaa erityisesti hyvinvointialuestrategian kärjen Vaikuttavat palvelut tavoitekokonaisuuden alakokonaisuuteen Lapset ja nuoret saavat tukea oikeaan aikaan ja perheiden hyvinvointi vahvistuu.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden järjestämisen pitkän aikavälin tavoitteena on asiakaslähtöinen ja kustannusvaikuttava palvelurakenne. Tavoitteena on, että lasten ja nuorten hyvinvointi ja terveys vahvistuvat ja sosiaalinen eriarvoisuus vähenee. Lisäksi tavoitellaan, että palveluiden jatkuvuus, saatavuus, laatu ja vaikuttavuus paranevat sekä kustannusten kasvua onnistutaan hillitsemään.

Palvelurakenteen uudistaminen ja palvelujen tuotanto- ja tarjontatavan modernisointi tämän päivän lapsiperheiden tarpeita vastaavaksi edellyttävät kokonaisvaltaista ja pitkällä aikajänteellä tehtävää systemaattista kehittämis- ja muutostyötä. LANUPE2035 kokoaa suunnitelman tämän toteuttamiseksi.

Lakisääteiset ja hyvinvointialueen valtuustolle samanaikaisesti päätöksentekoon tuotavat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 ja alueellinen neuvolasuunnitelma 2026-2029 tarkentavat ja konkretisoivat LANUPE2035-kehittämissuunnitelmaa meneillään olevalle valtuustokaudelle. Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2026-2029 on valmistelussa opetuksen järjestäjien kanssa ja tulee päätöksentekoon myöhemmässä vaiheessa. Suunnitelmissa on hyvin paljon samoja sisältöjä ja niillä on tiivis kytkös toisiinsa, joten tästä syystä valmistuneet suunnitelmat tuodaan samanaikaisesti käsittelyyn.

LANUPE2035-kehittämishjelman laatiminen

Ohjelma on rakennettu palvelulinjan omana työnä ja sen kokoamisesta sekä toimittamisesta on vastannut suunnittelupäällikkö Marianne Aalto-Siirro. Valmistelu käynnistyi palvelulinjan johtoryhmässä alkuvuonna 2025 ja kevään aikana hahmoteltiin eri työryhmissä suunnitelman painopisteitä ja kehittämisen kärkiteemoja.

Ensimmäinen luonnos LANUPE2035 –suunnitelmasta laitettiin kaikkien palvelulinjojen ammattilaisille, muiden palvelulinjan johtoryhmille, strategian vastuualueelle sekä sivistysjohtajille kommentoitavaksi syksyllä 2025. Omalle henkilöstölle sekä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

sivistysjohtajille annettiin ohjelmaluonnoksesta laajempi esittely. Kirjalliset ja suulliset palautteet on huomioitu suunnitelman kärkiteemoissa.

Valmistelussa on käytetty pohjana laajasti avoimen datan tilastotietoja mm. THL, Tilastokeskus, Sotkanet, Kela. Nykytila-analyyseihin pohjana on lisäksi käytetty asiakastietodataa Pirkan omista tietojärjestelmistä. Pirkanmaan lapsiperheasukkaiden ajatuksia kysyttiin osana laajennettujen aukioloaikojen asukaskyselyä.

Valmistelua on tehty samaan aikaan lakisääteisten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja lastensuojelusuunnitelman, alueellisen neuvolasuunnitelman ja alueellisen opiskeluhoiton suunnitelman uudistamisen kanssa.

Nykytilan kuvaus ja keskeiset haasteet

Väestöennusteen mukaan alaikäisten määrä vähenee maltillisesti. Lapsiperheiden keskittyminen kaupunkeihin vahvistuu ja maahanmuuttajien osuus kasvaa nopeasti Tampereella ja kaupunkiseudulla.

Väestökehityksen lisäksi palvelujen tarpeeseen vaikuttavat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa tapahtuvat muutokset. Valtaosa pirkanmaalaisista lapsista ja nuorista voi hyvin ja paremmin kuin aikaisemmin, mutta lasten ja nuorten hyvinvointierot ovat kasvaneet. Pienelle joukolle lapsia ja nuoria kasaantuu useita eri riskitekijöitä, jotka aiheuttavat palvelujen tarvetta. Lasten ja nuorten alkoholin ja huumeiden käyttö sekä tupakointi on yleisesti vähentynyt, mutta nuuskan ja sähkötupakan käyttö on korkealla tasolla. Ylipainoisten lasten ja nuorten määrä sekä vähäisesti nukkuvien ja liikuntaa harrastavien lasten ja nuorten osuus on korkealla tasolla.

Keskeinen haaste Pirkanmaalla on kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden suuri määrä. Toinen merkittävä haaste liittyy lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen tarpeen kasvuun sekä riittämättömiin päihdepalveluihin. Haasteet mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuudessa heijastuvat kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrän kehittymiseen. Samanaikaisesti eri organisaatioissa lapsiin ja perheisiin kohdennettavat säästöt aiheuttavat riskin lasten ja perheiden hyvinvoinnille sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelujen tarpeen kasvulle. Henkilöstön hyvinvointivajeet ja vaihtuvuus sekä tietopohjan vaillinaisuus haastavat palvelujen järjestämistä.

Kehittämisen kärjet

LANUPE2035-kehittämissuunnitelma koostuu viidestä kehittämisen kärjestä, näiden alle kootuista osatavoitteista ja näitä tarkentavista toimenpidekokonaisuuksista. Tehtävän työn määrä on suuri ja työ toimenpidekokonaisuuksien käynnistyy porrastetusti. LANUPE2035-suunnitelmaa tarkennetaan ja päivitetään toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten myötä. Erityisesti tulevina vuosina tapahtuvat lainsäädäntöuudistukset voivat aiheuttaa merkittäviä tarkistamisen tarpeita erityisesti suunniteltuihin toimenpidekokonaisuuksiin ja niiden toteuttamiseen.

Kehittämisen kärjet sekä niiden keskeiset osatavoitteet ovat seuraavat:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

1. Tuemme alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä, hyvinvointia sekä vanhemmuutta

Neuvolatoiminnan kehittämisessä huomioidaan asiakastarpeet sekä vaikuttavuus. Alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveellisiä ja hyvinvointia edistäviä elämäntapoja sekä pikkulasten vanhempien ohjausta ja neuvontaa sekä vanhemmuuden tukemisen tapoja vahvistetaan.

2. Tarjoamme erityistä tukea tarvitseville lapsille ja heidän vanhemmilleen oikea-aikaista ja vaikuttavaa apua

Opiskeluhuollon toiminnassa huomioidaan lasten, nuorten ja heidän perheidensä muuttuvat tarpeet. Koulu- ja opiskeluikäisten lasten ja nuorten terveellisiä ja hyvinvointia edistäviä elämäntapoja vahvistetaan. Palveluiden ja hoidon porrastuksia ja asiakkaiden ohjautumista oikeisiin palveluihin selkeytetään. Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarjonnan oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta lisätään.

3. Toteutamme lapsiperheiden palvelut aiempaa laadukkaammin ja vaikuttavammin

Kehitetään ja vahvistetaan asiakasohjausta, palvelutarpeen arviointityöskentelyä sekä sosiaalityön muutostyöskentelyä. Vahvistetaan kotiin tarjottavien palvelujen tarjonnan oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta. Kehitetään ja vahvistetaan sijaishuoltoa sekä väkivaltatyötä, koulujen ja lasten arkiympäristöjen turvallisuutta.

4. Varmistamme, että palvelulinjalla työskentelee osaava, ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilöstö

Vahvistetaan asiakastarpeiden mukaista integraatiota keskeisillä yhdyspinnoilla ja laaditaan palvelupolkukuvaukset toimintatapojen selkeyttämiseksi. Palvelujen verkoston toimeenpanosuunnitelmaa edistetään strategian mukaisesti. Palvelujen laadun ja vaikuttavuuden toteutumista seurataan systemaattisesti. Keskeisistä palvelukokonaisuuksista on tehty tuotantotapa-analyysit ja palvelut järjestetään niiden perusteella. Vahvistetaan tiedolla johtamista.

Aluehallitus käsittelee LANUPE2025-kehittämissuunnitelmaluonnosta, Pirkanmaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä alueellista neuvolasuunnitelmaa kokouksessaan 30.3.2026 tai 13.4.2026.

Oheismateriaalina LANUPE2035-kehittämissuunnitelmaluonnos, Pirkanmaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja alueellinen neuvolasuunnitelmaluonnos (ei-julkinen).

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää

1. merkitä LANUPE2035-kehittämissuunnitelman, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja lastensuojelusuunnitelman 2026-2029 sekä alueellisen neuvolasuunnitelman 2026-2029 tiedoksi ja
2. kokouksessa jatkotoimista mahdollisen lausunnon antamiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijana palvelulinjajohtaja Titta Pelttaria.

Valiokunta keskusteli Lanupe2035 -kehittämissuunnitelmakokonaisuudesta, jota pidettiin monilta osin hyvänä. Valiokunta keskusteli monikulttuurisuuden huomioimisesta lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, selkeästä palveluviestinnästä maahanmuuttajille sekä työntekijöiden kulttuuriosaamisen vahvistamisesta. Valiokunta nosti esiin lasten ja nuorten kasvavat paineet sekä ilmiöt, jotka heikentävät erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten hyvinvointia. Pohdittiin myös, miten palvelujärjestelmä voisi tunnistaa haitalliset ilmiöt aiemmin ja tavoittaa niitä kokevat nuoret oikea-aikaisesti.

Valiokunta keskusteli marginaalissa elävien nuorten tilanteista, muun muassa itsetuhoisuudesta ja kodin ulkopuolelle tehtävien sijoitusten taustatekijöistä. Huolta herättivät nuorisopsykiatrian haasteet, nuorten uloskirjaaminen vaikeissa tilanteissa, asunnottomat nuoret sekä se, tunnistetaanko haavoittuvat ryhmät riittävän hyvin. Samalla todettiin, että aikuisten palveluiden toimivuus ja hyvinvointi heijastuvat merkittävästi lasten hyvinvointiin.

Valiokunta keskusteli rahoituksen kohdentamisesta ennaltaehkäisevään työhön sekä erityisesti nepsy-perheiden oikea-aikaisesta ja vaikuttavasta tuesta, jonka koetaan usein jäävän riittämättömäksi. Yhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa ennaltaehkäisevien palveluiden toteuttamisessa pidettiin tärkeänä. Myös muiden hyvinvointialueiden mallien hyödyntäminen palveluissa ja vanhemmuuden oikeanlainen tukeminen nousivat esiin valiokunnan keskustelussa. Valiokunta nosti esiin myös nuorten kuulemisen ja osallistumisen tärkeyden palvelujen kehittämisessä.

Kuntayhteistyön vahvistamistarpeet nousivat esiin, ja todettiin, että Pirha olisi voinut hyödyntää laajemmin kuntien toimivia käytäntöjä lasten ja nuorten palveluissa. Neuvolasuunnitelmassa vammaisten lasten ja perheiden tarpeiden huomiointi nähtiin myönteisenä, mutta ensitiedon jälkeistä tukea sekä yhteistyötä järjestöjen kanssa tulisi vahvistaa. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta keskusteltiin neuvoloiden esteettömyyden kartoittamisesta, vammaisten äitien apuvälineistä sekä siitä, missä vaiheessa vammaissosiaalityön vastuu alkaa.

Valiokunta keskusteli myös sairaala- ja kuntakoulujen yhteistyön sujuvuudesta ja välttämättömästä tietojenvaihdosta kotiuttamistilanteissa, ja sen merkityksestä lasten ja nuorten tuen jatkuvuudelle. Lisäksi valiokunta keskusteli isovanhempien ja vanhemman sukupolven tärkeästä roolista lasten kasvatuksen tukena sekä järjestöjen keskeisestä merkityksestä perheiden tukemisessa.

Valiokunnan jäsen Nina Lindberg poistui pykälän käsittelyn aikana kokouksesta.

Päätös

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti

1. merkitä LANUPE2035-kehittämissuunnitelman, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja lastensuojelusuunnitelman 2026-2029 sekä alueellisen neuvolasuunnitelman 2026-2029 tiedoksi ja
2. antaa lausuntonsa LANUPE2035 -kokonaisuudesta 25.2.2026 mennessä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, 17.03.2026, § 17

Valmistelijat / lisätiedot:

Elli Kyösti, VALIOKUNTAKOORDINAATTORI, elli.kyosti@pirha.fi

Liitteet

1 Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan lausunto Lanupe2035 -kokonaisuudesta

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti 11.2.2026 § 8 valtuuttaa puheenjohtajiston työstämään lausunnon Lanupe2035 -kokonaisuudesta käydyn keskustelun pohjalta. Valiokunnan lausunto on hyväksytty sähköisesti ja toimitettu valmisteluun määräaikaan mennessä.

Liitteenä on ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan lausunto Lanupe2035 -kokonaisuudesta.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä tiedoksi valiokunnan lausunnon Lanupe2035 -kokonaisuudesta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 18

Tiedoksi merkittävät asiat

- Valiokunnan kokous 11.2.2026, § 7 Yhteistyössä kohti kotia. Vastaus kysymykseen henkilökohtaisen avustajan käytöstä sairaalahoitajakson aikana, valiokuntavastaava Anne Kantola.
- Valiokuntavastaava Anne Kantolan varajäseneksi on nimetty ylilääkäri Jukka Karjalainen.
- Valiokunnan seuraava kokous ke 29.4.2026 klo 16.00.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä tiedoksi kokouksessa tiedotettavat asiat.

Päätös

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti:

1. Siirtää seuraavan asian käsiteltäväksi valiokunnan seuraavassa kokouksessa: Valiokunnan kokous 11.2.2026, § 7 Yhteistyössä kohti kotia. Vastaus kysymykseen henkilökohtaisen avustajan käytöstä sairaalahoitajakson aikana, valiokuntavastaava Anne Kantola, ja
2. merkitä tiedoksi muut kokouksessa tiedotettavat asiat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§12, §13, §14, §15, §16, §17, §18

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).